

Byggenæringens
Landsforening

Markedsrapport

November 2020

Norsk økonomi og norske bygge- og anleggsmarkedene med prognoser for perioden 2020-2022.

Bearbejdet av Prognosesenteret for BNL

Om BNLS markedsrapport

Rapporten omhandler markedsutsikter og prognoser for bygge- og anleggsmarkedene. I tabellene og figurene opererer vi med faste priser, om ikke annet fremgår. Faste priser betyr at tallene er justert for prisvekst, og viser dermed utvikling i produksjonsvolumet.

Prognosene for bygge- og anleggsmarkedene er basert på forventet utvikling i en rekke tilbuds- og etterspørselsfaktorer, herunder forholdene i norsk og internasjonal økonomi, utviklingen i markedsspesifikke drivere og ledende indikatorer, samt informasjon om planlagte prosjekter.

Prognosene og markedsstørrelsene for ROT-markedene er basert på spørreundersøkelser, beregninger på bygningsmassen og tall fra nasjonalregnskapet, og er beheftet med noe større usikkerhet.

I tabellene i rapporten benytter vi piler for å angi retning og styrke på vekstrater i følgende intervaller:

- > +5 %
- +2 til +5 %
- -2 til +2 %
- -2 til -5 %
- < -5 %

BNLs markedsrapport med prognoser kommer ut to ganger i året (mai/juni og i november). Prognosene er utarbeidet av Prognosesenteret AS på oppdrag fra Byggenæringens Landsforening.

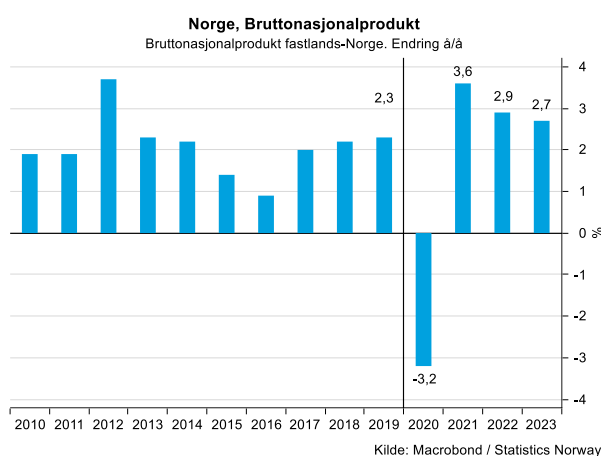
Innhold

Makroøkonomiske utsikter	4
Bygge- og anleggsmarkedet	5
Nedgang i boligbyggingen	7
Færre private næringsbygg	9
Blandet for ROT bolig	11
Mindre ROT i private næringsbygg	12
Samferdselsanlegg øker kraftig	14
Utenrikshandel med byggevarer	17
Import av betong/stein/kunstig stein	17
Konkurser i bygg og anlegg.....	19
Definisjoner	20

Makroøkonomiske utsikter

Koronapandemien og tiltakene for å begrense smitten har sendt norsk økonomi inn i en lavkonjunktur. Deler av økonomien stoppet helt opp i våres, men mye har gått bedre enn fryktet. Virusets andre bølge rammer nå mange land hardt, og smitteverntiltakene har blitt mer restriktive den siste tiden. Selv om Norge har vært mildt rammet av viruset sammenliknet med de fleste andre europeiske land, vil etterdønningene av pandemien vare ved i mange år.

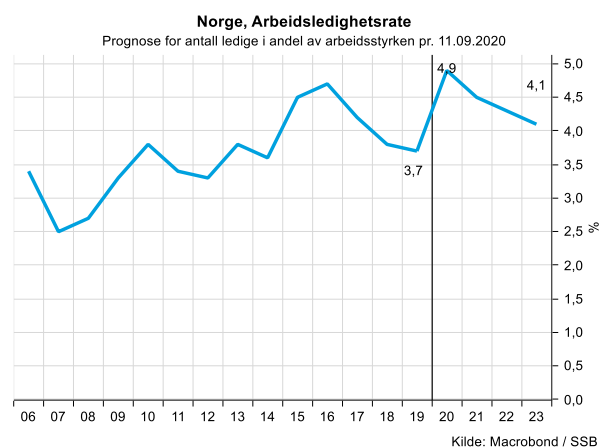
Antall arbeidsledige registrert hos NAV skjøt i været i mars, da mange bedrifter så seg nødt til å permittere og si opp ansatte. Ledighetskøen gikk så forholdsvis raskt ned da mange av permitterte kom i arbeid igjen, men nedgangen har stoppet litt opp de siste månedene. Antall konkurser har ligget ved lave nivåer så langt. Mynighetene har i flere runder kommet med kraftige tiltakspakker for å avhjelpe den for mange håpløse situasjonen. Senest i november foreslo regjeringen å støtte rammede bedrifter med ytterligere 18 mrd. kroner, som økte til 22 mrd. kr. etter at den var behandlet i Stortinget. Mange bedrifter vil likevel kunne gå over ende før krisen er over.

Norsk økonomi ventes ikke å gå inn i en langvarig resesjon (flere kvartaler på rad med sesongjustert nedgang i verdiskapingen), men fallet i 2. kvartal var stort. Mye produksjon har allerede gått tapt, og SSB ventet i sine prognoser fra september at fastlands-BNP vil falle med 3,2 % i 2020. Dette er likevel bedre fryktet – i prognosen fra april var det ventet en nedgang på 5,5 %. SSB venter en vekst på 3,6 % i fastlands-BNP i 2021, slik at hele fallet i 2020 blir hentet inn igjen, men usikkerheten er stor. Til tross for opphenting er arbeidsledighetsraten (målt ved Arbeidskraftundersøkelsen) ventet å være ¾ prosentpoeng høyere i 2021 enn i 2019, som tilsvarer ca. 20 000 flere arbeidsledige.

I tillegg til de negative impulsene fra smitteverntiltakene, svekkes vekstutsiktene av nedgangen i den globale etterspørselen etter olje og gass. Oljeprisene er lavere enn før koronautbruddet, og investeringsanslagene viser nedgang i olje- og gassinvesteringene de nærmeste årene. Prognose viser 3 % nedgang i år og 10 % i 2021. De midlertidige endringene i petroleumsskatten, som ble vedtatt i sommer, gir riktignok grunn til optimisme for 2022 og 2023. Nedgangen i petroleumsinvesteringene blir langt mindre enn mellom 2014 og 2016, men gir likevel en negativ impuls på toppen av smitteverntiltakene.

Stemningen i store deler av næringslivet er laber. Smitteverntiltakene ventes å føre til en reduksjon i husholdningenes forbruk på ca. 7 % i år. Det er stor forskjell mellom ulike næringer og typer forbruk. Forbruket av tjenester har falt, mens vareforbruket samlet sett har økt. Nordmenns forbruk i utlandet har vært hindret av reiserestriksjoner, som har gitt både økt sparing og innenlands etterspørsel etter varer. Forbruket av tjenester vil ta seg opp igjen når forholdene tillater det, men sett under ett svekker koronapandemien etterspørselen fra husholdningene i prognoseperioden. Investeringene fra bedriftene på fastlandet kan falle med 10 % i 2020, ifølge SSB, og vil ikke ta seg opp igjen med det første. Svakere krone styrker lønnsomheten og konkurranseevnen til eksportbedriftene, men økt usikkerhet og lav oljepris legger en demper på investeringslysten.

Omsetningsfall for mange bedrifter og økt arbeidsledighet vil legge en demper på lønnsveksten. Kostnadene både for husholdninger og mange bedrifter kan likevel øke, fordi krona har svekket seg i 2020, målt mot 2019. Konsumprisene er ventet å stige mer enn lønningene neste år, grunnet økte importkostnader. En betydelig

nedgang i boliglånsrentene har derimot økt den disponible inntekten for mange husholdninger, og har også bidratt til at boligprisene har steget det siste halvåret.

Kostnadene ved å holde bedrifter rammet av smitteverntiltak flytende gjennom krisen, blir betydelige. I denne uvanlige økonomiske krisen, har pengesekken vært vidåpen så langt. Alternativet hadde antakelig vært langt verre. Det oljekorrigerte underskuddet er anslått å nesten dobles fra underskuddet i 2019, og hele budsjettsvekkelsen kan tilskrives virusutbruddet. Bruken av oljeinntekter blir svært høy, og kan bli enda høyere om behovet for nye tiltakspakker skulle melde seg.

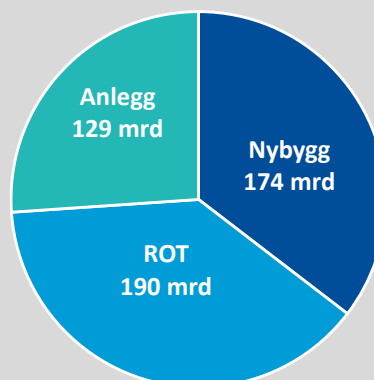
Budsjettindikatoren, som måler endringen i bruken av oljeinntekter fra ett år til det neste, målt som andel av trend-BNP for fastlandsøkonomien, anslås nå til 4,5 % i 2020. Til sammenligning ble den finanspolitiske impulsen i mai 2009 i forbindelse med finanskrisen anslått til 3 % av trend-BNP for Fastlands-Norge. Underskuddet i år og neste år kan redusere handlingsrommet i framtidige budsjetter.

Oppsummert viser prognosene for norsk økonomi et betydelig tilbakeslag i 2020, etterfulgt av en opphenting som er sterk nok til at fastlands-BNP vil være litt høyere i 2021 enn i 2019. Men verdiskapingen vil ikke komme opp til vekstbanen fra 2019 med det første, og arbeidsledigheten går ikke ned igjen like raskt som den økte. Norge er imidlertid ventet å klare seg forholdsvis bra gjennom koronakrisen isolert sett, grunnet de store tiltakspakkene og rentenedgangen. Lavere investeringer vil dempe veksten, samtidig som befolkningsvekst og innfasing av oljepenger ikke lenger vil gi like sterke vekstimpulser som i det foregående tiåret. Nedturen i norsk økonomi ventes derfor å bli større enn under finanskrisen. I årene etter finanskrisen kom høye oljepriiser oss til unnsetning – det omvendte scenariet er mer sannsynlig denne gangen.

Bygge- og anleggsmarkedet

BA-markedet i 2019

- 493 mrd. kroner (ekskl. bygg for primærnæringene)

- BA-markedet. Volumendring å/å:

	2019	2020	2021	2022
	↗ 3,0 %	↘ 0,3 %	↘ 0,5 %	↗ 4,5 %

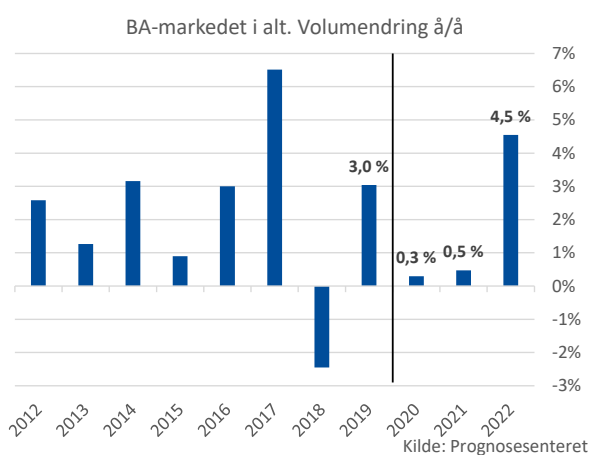
Utfallet av koronakrisen er fortsatt uavklart når vi nærmer oss slutten av 2020. «Bølge to» skyller nå innover landet, og vaksinerings av befolkningen er fortsatt et stykke unna. Utsiktene for bygge- og anleggsmarkedet er likevel litt bedre nå enn de var i vår. Mye har gått bedre enn fryktet, men det kan fortsatt bli betydelig nedgang i byggeaktiviteten neste år. Anlegg ventes derimot å få vekst, og det er spesielt samferdselsinvesteringene som øker. Det er imidlertid en del usikkerhet rundt finansieringen av de mange veiprojektene som vil stå for mye av veksten.

Koronakrisen har så langt rammet bygg og anlegg i mindre grad enn mange andre næringer. Rundt 1/5 av byggproduksjonen ble negativt påvirket av smitteverntiltak de første månedene etter utbruddet i midten av mars. På det meste var 1 av 4 utenlandsbaserte byggingarbeidere fraværende grunnet reiserestriksjoner og krav om karantene, men situasjonen bedret seg mot sommeren. Virusets andre bølge kan imidlertid gi økte problemer igjen, dersom mange land stenger ned.

Antall arbeidsledige i NAVs registre har gått betydelig ned fra toppen i april, men nedgangen har flatet ut de siste månedene. Byggetterspørselen fra husholdningene har sånn sett overrasket positivt. Rekordlave renter og lemping på Boliglånsforskriften ga flere muligheten til å komme inn på boligmarkedet, og temperaturen i bruktboligmarkedet har vært høy. Både priser og antall omsetninger har vært høyere enn i fjor. Lavere renter har

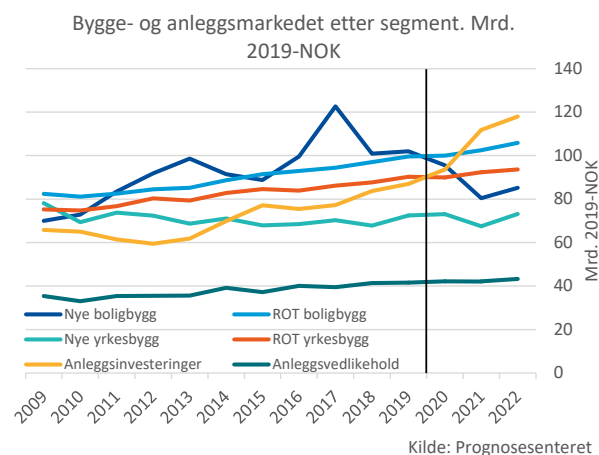
også gitt mange husholdninger litt ekstra å rutte med, mens reiserestriksjonene sørget for at nordmenn bruker mindre penger i utlandet. Mange tilbrakte sommeren hjemme, som resulterte i et oppsving i oppussingsaktiviteten. Økningen var imidlertid størst for ROT-arbeider (renovering, ombygging og tilbygg) som husholdningene utfører selv.

De som ikke var hjemme i sommer, ferierte i stor grad i Norge, men mange hoteller og overnattingssteder vil likevel slite uten utenlandske gjester resten av året. Smitteverntiltakene og bortfall av etterspørsel har rammet næringslivet svært skjevt. Flere tiltakspakker og støtteordninger har blitt innført, og en konkursbølge har latt vente på seg. Endringer i oljeskatten, vedtatt før sommeren, har i tillegg bidratt til noe bedre utsikter for oljelieferandørene. Byggetterspørselen fra næringslivet ser uansett ut til å bli svakere framover. Adferdsendringer innen arbeid og varehandel kan forsterke dette.

Vi anslår verdien av bygge- og anleggsmarkedet til 493 mrd. kr i 2019, som var en økning på 3 % fra året før, målt i faste priser. Til tross for koronakrisen, viser prognosene for bygg en nedgang på kun 1,5 % i år. Nedgangen i igangsettingen i år vil få større konsekvenser for aktiviteten neste år, med en ventet nedgang i byggproduksjonen på 4,5 %. Det ventes deretter en opphenting i 2022, med en vekst på 4,5 % målt i faste priser.

Prognosene for byggemarkedet er oppjustert siden sist, og det er først og fremst boligbyggingen som ventes å gå bedre enn ventet i forrige prognose. Det ventes likevel nedgang for nybygg både i år og neste år. ROT-arbeider utført av håndverkere har også gått ned i år, målt mot fjoråret. Inkluderer vi anlegg viser derimot prognosene svak, positiv vekst både i år og neste år. Prognosene avhenger imidlertid av at oppsvinget i anleggsinvesteringene blir like sterkt som prosjektinformasjonen tilsier – dette er usikkert.

Bygg og anlegg. Produksjonsverdi pr. segment. Mrd. 2019-NOK

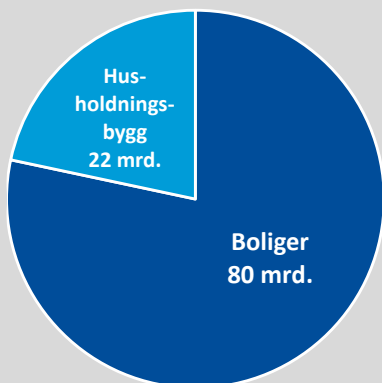
	Nye boligbygg	ROT boligbygg	Nye yrkesbygg	ROT yrkesbygg	Nye anlegg	Drift og vedl. av anlegg	Bygg og anlegg i alt
2009	70,0	82,4	78,1	75,3	65,8	35,4	407,1
2010	72,8	81,1	69,4	74,8	65,0	33,0	396,2
2011	83,5	82,5	73,8	76,8	61,4	35,4	413,4
2012	91,8	84,5	72,4	80,4	59,5	35,5	424,0
2013	98,6	85,2	68,7	79,3	61,8	35,6	429,4
2014	91,4	88,6	71,1	82,8	69,9	39,2	442,9
2015	88,8	91,4	67,9	84,5	77,1	37,2	446,9
2016	99,6	92,9	68,5	83,9	75,5	40,0	460,3
2017	122,6	94,5	70,3	86,2	77,2	39,5	490,3
2018	100,9	97,0	67,8	87,6	83,7	41,4	478,3
2019	102,0	99,6	72,5	90,2	86,9	41,6	492,8
2020	95,5	100,0	73,1	89,9	93,6	42,1	494,3
2021	80,4	102,5	67,5	92,3	111,8	42,1	496,6
2022	85,2	105,9	73,2	93,6	118,0	43,3	519,2

Kilde: Prognosesenteret

Nedgang i boligbyggingen

Nye boligbygg i 2019

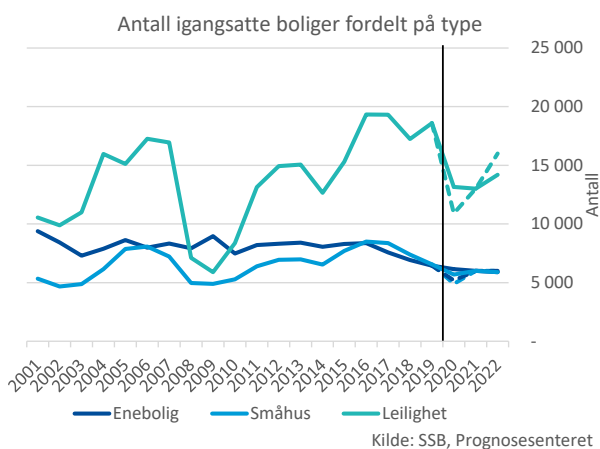
- 31 585 boliger (IG-tillatelser)
- 1,38 mill. kvm husholdningsbygg [fritidsbygg og boliggarasjer etc.] (IG-tillatelser)
- 102 mrd. kroner (produksjonsverdi)

- Produksjonsverdi. Volumendring å/å:

	2019	2020	2021	2022
	➔ 1,1 %	⬇ -6,4 %	⬇ -15,9 %	⬆ 6,0 %

I prognosene fra september ventet vi at det ville bli registrert igangsettingstillatelser til 25 000 boliger i 2020 og 2021, og 26 000 boliger i 2022. Utviklingen de siste månedene kan indikere at nivåene på igangsettingstillatelsene vil bli noe høyere, men kan likevel vise rimelige nivåer for faktisk igangsetting. I usikre tider blir normalt noen igangsettingstillatelser stående ubrukt. Uansett venter vi at boligbyggingen framover vil stabilisere seg på et lavere nivå enn det som har vært vanlig før 2020, og at nedgangen blir størst i leilighetssegmentet.

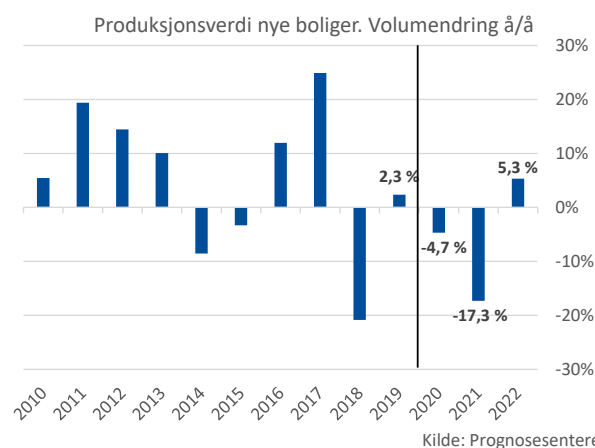

Stiplet linje viser prognose i forrige rapport.

Pr. 3. kvartal, er det registrert tillatelser til 21 400 boliger, som er 14 % lavere enn i samme periode i fjor. Like-

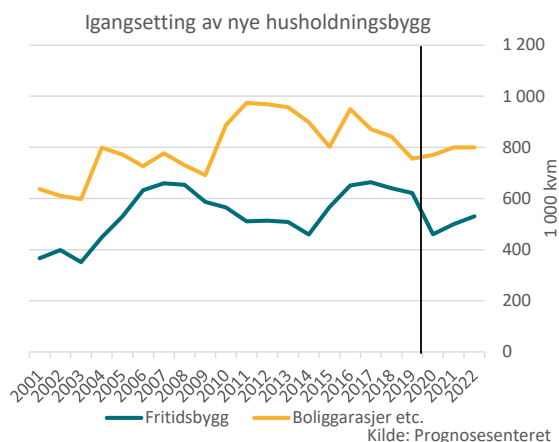
vel er nivået høyt sammenlignet med befolkningsveksten i det siste. I første halvår 2020 ble det registrert tillatelser til 14 222 boliger, mens befolkningsveksten i den samme perioden var kun 7 227 personer.

Allerede før koronautbruddet, ventet vi lavere boligbygging, men den forventede nedgangen har blitt forsterket av pandemien og dens konsekvenser. Konsekvensene for boligmarkedet er både av økonomisk og demografisk art. Svakere befolkningsvekst og svakere økonomisk vekst ventes, både på kort og lang sikt, å føre til at boligbyggingen flater ut på et lavere nivå de kommende årene. Lave renter og økende andel enpersonhusholdninger på grunn av eldrebølgen er de viktigste positive drivkreftene, som hindrer at boligbyggingen faller enda mer. Lav boligbygging i forhold til befolkningsveksten i årene etter finanskrisen i 2008 kan også bidra til å holde boligbyggingen oppe nå. I perioden etter finanskrisen var det nok en del som valgte å forlenge en utilfredsstillende bosituasjon framfor å hive seg ut i et brennnett boligmarked hvor boligprisene pekte rett til værs mange steder. Dermed fortsatte mange i etableringsfasen å forlenge oppholdet i foreldrehjemmet eller i bokollektivet, og samboende familier fortsatte samboerskapet lenger enn strengt tatt ønskelig. Da boligprisveksten stoppet opp i 2017 pga. finansielle innstrammings tiltak, samtidig som byggingen av nye boliger endelig var kommet opp på et greit nivå, var det nok mange som tenkte at tiden var kommet for å planlegge flytting. Konsekvensen av dette kan være at vi nå får et ekstra bidrag til boligetterspørselen fra denne gruppen. Den overraskende sterke veksten i bruktboligomsetningen etter sommerferien er en god indikasjon på dette.

Prognosesenteret estimerer at verdien av nye boliger under produksjon i år havner på 76,2 mrd. 2019-kr. Prognosen for produksjonsverdien av nye boliger i 2020 indikerer 5 % nedgang fra 2019, målt i faste priser. Det er først i 2021 at produksjonen får en betydelig nedgang. Prognosen viser 17 % fall til 63 mrd. 2019-kr. Dette vil

være den laveste produksjonsverdien siden 2011. I 2022 venter vi igjen økende produksjon, med en vekst på 5 %.

I boligbyggsegmentet inkluderer vi også såkalte husholdningsbygg, som er fritidsboliger og boliggarasjer, ut-hus mv. Samlet produksjonsverdi for disse byggene er om lag 20 mrd. kr. Prognosene viser nedgang for nye fritidsbygg i 2020, grunnet lav igangsetting i første halvår. Det kan imidlertid hende at smitteverntiltak som hjemmekontor har ført til registreringsforsinkelser i enkelte kommuner, ettersom etterspørselsindikatorene i sum peker mot økt bygging av fritidsboliger.

Igangsetting av boligbygg etter byggtipe. Antall/1 000 kvm og endring å/å

	Enebolig (antall)		Småhus (antall)		Leilighet (antall)		Fritidsbygg og boliggarasjer etc. (1 000 kvm)		Boliger i alt	
2010	7 485	-17 %	5 292	8 %	8 368	42 %	1 452	14 %	21 145	7 %
2011	8 209	10 %	6 388	21 %	13 138	57 %	1 485	2 %	27 735	31 %
2012	8 316	1 %	6 945	9 %	14 928	14 %	1 482	0 %	30 189	9 %
2013	8 399	1 %	6 985	1 %	15 066	1 %	1 465	-1 %	30 450	1 %
2014	8 051	-4 %	6 548	-6 %	12 651	-16 %	1 358	-7 %	27 250	-11 %
2015	8 304	3 %	7 701	18 %	15 296	21 %	1 369	1 %	31 301	15 %
2016	8 376	1 %	8 507	10 %	19 320	26 %	1 600	17 %	36 203	16 %
2017	7 585	-9 %	8 376	-2 %	19 312	0 %	1 535	-4 %	35 273	-3 %
2018	6 934	-9 %	7 393	-12 %	17 242	-11 %	1 482	-3 %	31 569	-11 %
2019	6 446	-7 %	6 552	-11 %	18 587	8 %	1 377	-7 %	31 585	0 %
2020	6 150	👇 -5 %	5 700	👇 -13 %	13 150	👇 -29 %	1 230	👇 -11 %	25 000	👇 -21 %
2021	6 000	👇 -2 %	6 000	👆 5 %	13 000	👉 -1 %	1 300	👆 6 %	25 000	👉 0 %
2022	5 900	👉 -2 %	5 900	👉 -2 %	14 200	👆 9 %	1 330	👉 2 %	26 000	👉 4 %

Kilde: Prognosesenteret

Produksjonsverdi nye boliger pr. region. Mrd. 2019-NOK

	Stor-Oslo	Innlandet	Sørlandet	Vestlandet	Midt-Norge	Nord-Norge	Norge
2010	14,5	2,8	8,2	16,7	7,2	3,7	53,1
2011	20,7	2,7	8,1	20,0	8,6	3,3	63,3
2012	24,9	3,6	10,1	20,2	10,1	3,6	72,5
2013	28,6	3,2	10,2	21,6	11,7	4,5	79,8
2014	23,2	3,4	10,0	19,7	11,6	5,0	73,0
2015	23,0	3,3	10,7	17,2	11,6	4,7	70,6
2016	29,0	4,2	10,3	17,4	12,1	5,9	79,0
2017	38,5	5,3	11,9	20,8	13,2	9,0	98,7
2018	31,2	4,2	10,7	15,4	10,9	5,7	78,1
2019	31,5	4,2	11,3	15,4	11,5	5,9	79,9

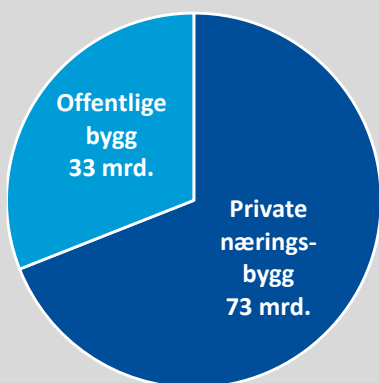
Kilde: Prognosesenteret

Færre private næringsbygg

Vi venter at det vil bli registrert igangsettingstillatelser til 3,2 mill. kvm. yrkesbygg i 2020, som vil være 10 % lavere enn i 2019. I 2021 viser prognosene 3 % økning til 3,3 mill. kvm. og etter hvert ventes 9 % økning i 2022 til 3,6 mill. kvm. Utsiktene for markedet er litt mer positive enn i forrige markedsrapport. Det er imidlertid mulig at det blir en liten økning i antall tillatelser som ikke fører til faktisk igangsetting i år, som vi har opplevd i tidligere år når det har vært stor usikkerhet i markedet.

Nye yrkesbygg i 2019

- 74,1 mrd. kr (produksjonsverdi)
- 3,55 mill. kvm (igangsettingstillatelser)

- Produksjonsverdi. Volumendring å/å:
År	2019	2020	2021	2022
Endring	6,9%	0,8%	-7,6%	8,5%

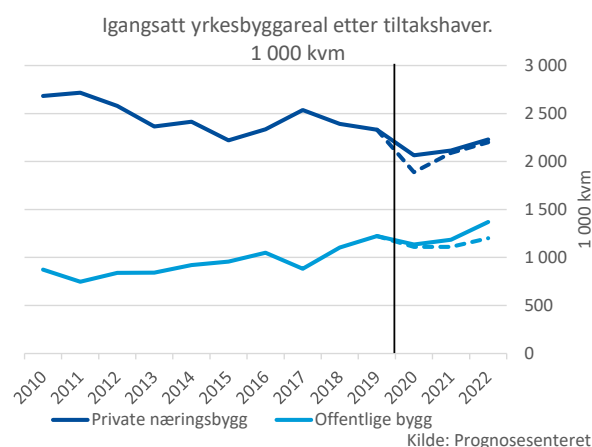
Hittil i år, til og med 3. kvartal, er det gitt igangsettingstillatelser til 2,43 mill. kvm nye yrkesbygg, som er 10 % lavere enn i samme periode i fjor. Offentlige bygg ligger 2 % foran fjoråret, mens private næringsbygg ligger 16 % bak. Oslo er fylket med sterkest nedgang hittil i år, og statistikken hittil i år tyder på at nedgangen i Oslo gjelder alle byggtypene utenom hotell- og restaurant og helse- og sosialbygg. På landsbasis har bygg for kontor, forretning og lager hatt spesielt sterk nedgang hittil i år, mens industribygg, undervisningsbygg og hotell- og restaurantbygg ligger foran fjoråret.

Vi venter noe høyere igangsetting for private næringsbygg i 2. halvår enn i 1. halvår, og prognosene for hele 2020 viser 11 % nedgang i igangsettingen, til 2,1 mill. kvm. i år. Det ligger an til en svak økning på 2 % i 2021, og deretter 5 % i 2022. I årene før finanskrisen ble det igangsatt over 3 mill. kvm. private næringsbygg årlig.

Selv før det negative sjokket fra pandemien traff markedet, har igangsettingen vært avtagende for private næringsbygg. Lavere befolkningsvekst fører også til lavere

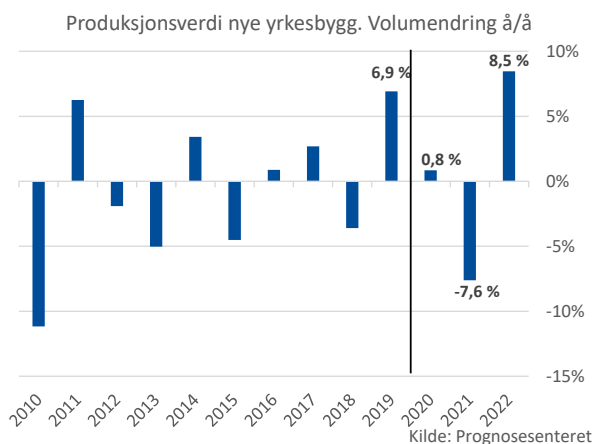
vekst i det private forbruket, og økt netthandel reduserer behovet for nye forretningsbygg. Arealeffektivisering og lavere sysselsettingsvekst reduserer behovet for nye kontorbygg og produksjonsbygg. Evt. økt etterspørsel etter logistikkbygg og mulig positiv effekt på lagerbygg-behovet fra økt netthandel kompenseres ikke helt for nedgang som følge av årsakene nevnt over.

Igangsettingen av offentlige bygg var rekordhøye 1,2 mill. kvm. i 2019. Prognosen viser 7 % nedgang i år, men deretter 4 % vekst i 2021 og hele 16 % vekst i 2022. Prognosen for veksten i 2022 er muligens litt i overkant, siden den inkluderer 50.000 kvm av prosjektet *NTNU Campussamling*. Det ser nå ut til at dette prosjektet blir påbegynt etter 2022. Uansett er det fortsatt den sterke veksten i igangsatte helse- og sosialbygg, og spesielt sykehus, som drar totalen mest opp.

Stiplet linje viser prognose i forrige rapport.

Lavere igangsetting av forretningsbygg, kontorbygg og hotell- og restaurantbygg sørger for at samlet igangsetting av private næringsbygg går ned i år, og vi venter også en svak nedgang i samlet igangsettingen av offentlige bygg. Både private næringsbygg og offentlige bygg tar seg opp i 2021 og 2022.

Produksjonsverdien av nye yrkesbygg i år ventes å havne på 73,1 mrd. 2019-kr. Prognosen for produksjonsverdien av nye yrkesbygg i 2020 indikerer 1 % vekst fra 2019, målt i faste priser. Det er først i 2021 at produksjonen får en nedgang. Prognosen viser 8 % fall til 67,5 mrd. 2019-kr. I 2022 venter vi at produksjonsverdien stiger med 8,5 % til om lag 73 mrd. 2019 kr.

Igangsatt yrkesbyggareal etter tiltakshaver. 1 000 kvm / Endring å/å

	Private næringsbygg		Offentlige bygg		Yrkesbygg i alt	
2010	2 684	12,9 %	874	15,1 %	3 558	13,5 %
2011	2 717	1,3 %	748	-14,5 %	3 465	-2,6 %
2012	2 578	-5,1 %	839	12,2 %	3 418	-1,4 %
2013	2 366	-8,2 %	842	0,3 %	3 208	-6,1 %
2014	2 414	2,0 %	920	9,3 %	3 334	3,9 %
2015	2 221	-8,0 %	957	4,0 %	3 178	-4,7 %
2016	2 335	5,1 %	1 049	9,6 %	3 384	6,5 %
2017	2 537	8,7 %	882	-15,9 %	3 419	1,0 %
2018	2 393	-5,7 %	1 103	25,0 %	3 495	2,2 %
2019	2 330	-2,6 %	1 223	11,0 %	3 553	1,7 %
2020	2 065	↓ -11,4 %	1 135	↓ -7,2 %	3 200	↓ -9,9 %
2021	2 115	↔ 2,4 %	1 185	↔ 4,4 %	3 300	↔ 3,1 %
2022	2 230	↑ 5,4 %	1 370	↑ 15,6 %	3 600	↑ 9,1 %

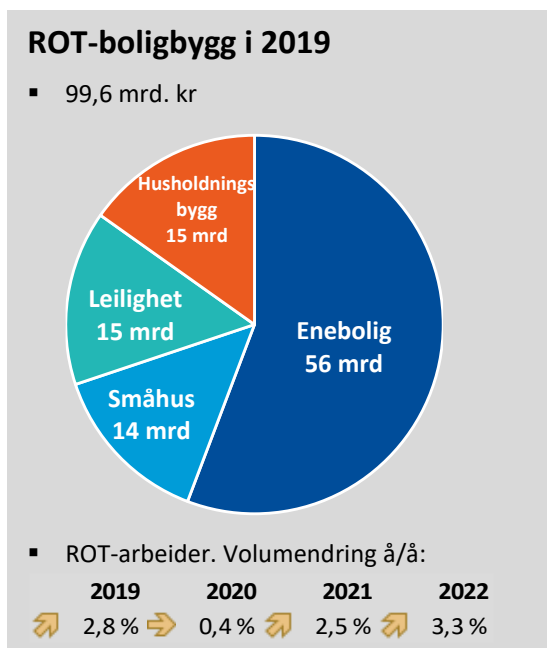
Kilde: Prognosesenteret

Igangsatt yrkesbyggareal pr. region. 1 000 kvm

	Stor- Oslo	Inn- landet	Sør- landet	Vest- landet	Midt- Norge	Nord- Norge	Norge
2010	988	157	532	1 043	526	311	3 558
2011	1 035	224	574	822	451	358	3 465
2012	1 125	237	446	830	501	277	3 418
2013	1 171	225	388	619	535	270	3 208
2014	929	208	345	966	552	333	3 334
2015	915	200	433	974	407	248	3 178
2016	1 085	226	530	668	532	342	3 384
2017	1 300	208	488	676	435	313	3 419
2018	1 022	253	595	753	540	333	3 495
2019	1 245	224	394	835	499	357	3 553

Kilde: Prognosesenteret

Blandet for ROT bolig

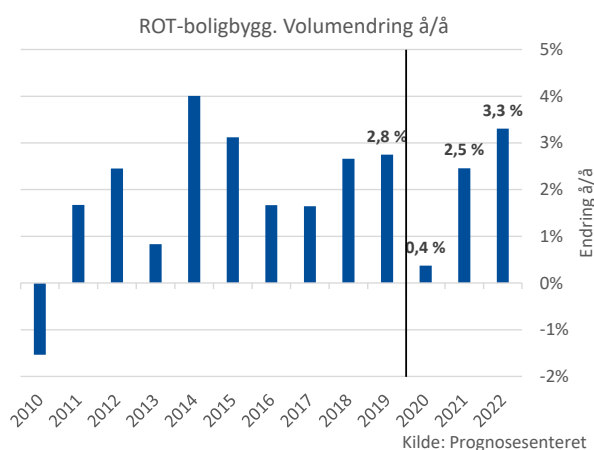
Normalt ligger volumveksten i ROT-boligmarkedet mellom 1 og 3 % i året. Gjennomsnittet siden 2010 er 2,4 %. Større avvik fra dette skyldes gjerne ekstraordinære hendelser knyttet til naturskader, eller store omslag i ombygging av næringsbygg til boliger. Siden boligbestanden normalt vokser med i underkant av 1 % i året, betyr rundt 2 % vekst at hver husholdning har brukt litt mer på renovering og vedlikehold år for år.

De årlige endringene i ROT-boligmarkedet kan ikke observeres direkte, men er beregnet med utgangspunkt i utvalgsundersøkelser og SSBs produksjonsindeks for rehabilitering av bygg. I 2019 estimerer vi en volumvekst på 2,8 % fra året før. Inkludert en prisvekst på anslagsvis 2 % blir verdien nærmere 5 % høyere enn i 2018. Produksjonsverdien av utført vedlikehold og renovering på eksisterende boligbygg (boliger og husholdningsbygg) er anslått til vel 99,6 mrd. kr i 2019.

Vi venter en liten økning i ROT-boligmarkedet i år, målt i faste priser. Dette er en betydelig oppjustering fra forrige prognose, da vi ventet 3,5 % nedgang. Mange av de viktigste driverne i markedet trekker i hver sin retning.

Koronapandemien har ført til en kortsiktig økning i enkle og relativt rimelige oppussingsarbeider i regi av husholdningene, mens de store prosjektene, der profesjonelle er utførende, har haltet etter. SSBs produksjonsindeks for rehabilitering av bygg viser en nedgang i produksjonen av ROT-arbeider utført av håndverkere på om lag 4 % i både 2. og 3. kvartal i 2020, målt mot de samme kvartalene året før.

Den delen av ROT-arbeidene som husholdningene selv står for har gått langt bedre. Det er rapportert om sterk vekst i byggevaresalget til privatmarkedet hittil i år sammenliknet med fjoråret. Gjør-det-selv-segmentet utgjør imidlertid en stor andel av markedet målt i antall arbeider/tiltak, men andelen av verdien blir relativt sett liten ettersom vi bare regner med verdien av vareinnsatsen i segmentet. I tillegg til at arbeidene ofte er mindre omfattende enn de håndverkerne utfører.

Neste år venter vi i underkant av 2 % vekst, målt i faste priser, og i 2022 litt over 3 % vekst i ROT-boligmarkedet. Begge disse årene har blitt marginalt oppjustert siden mai-prognosen. I motsetning til nybyggproduksjonen, er det sjeldent det er drastiske endringer i ROT-markedet fra et år til et annet.

ROT-boligbygg etter byggtipe. Mrd. 2019-NOK

	Enebolig		Småhus		Leilighet		Husholdningsbygg		I alt	
2010	44,8	1,1%	10,9	1,6%	12,5	4,2%	12,9	-15,7%	81,1	-1,5%
2011	46,0	2,6%	11,3	3,6%	12,3	-1,6%	12,9	-0,1%	82,5	1,7%
2012	48,3	4,9%	11,9	5,3%	13,0	5,5%	11,4	-11,8%	84,5	2,5%
2013	48,4	0,2%	11,9	0,2%	12,9	-0,4%	12,0	5,5%	85,2	0,8%
2014	50,0	3,4%	12,3	3,6%	13,2	2,1%	13,1	8,9%	88,6	4,0%
2015	51,4	2,7%	12,8	3,6%	14,3	7,8%	13,0	-0,4%	91,4	3,1%
2016	52,0	1,2%	12,9	1,1%	14,8	4,1%	13,2	1,6%	92,9	1,7%
2017	53,2	2,4%	13,3	3,0%	15,4	3,7%	12,6	-4,7%	94,5	1,6%
2018	54,3	2,0%	13,7	2,7%	15,3	-0,7%	13,8	9,3%	97,0	2,7%
2019	55,6	2,4%	14,1	2,9%	14,9	-2,6%	15,1	9,8%	99,6	2,8%
2020	55,6	↔ 0,1%	14,1	↔ 0,7%	14,3	↘ -3,7%	15,9	↑ 5,3%	100,0	↔ 0,4%
2021	56,8	↗ 2,2%	14,5	↗ 2,8%	14,3	↔ 0,2%	16,8	↑ 5,1%	102,5	↗ 2,5%
2022	58,4	↗ 2,9%	15,1	↗ 3,5%	15,1	↑ 5,6%	17,2	↗ 2,7%	105,9	↗ 3,3%

Kilde: Prognosesenteret

ROT-bolig pr. region. Mrd. 2019-NOK

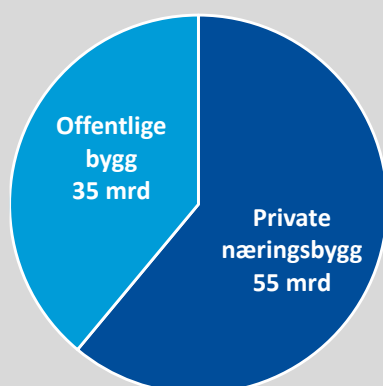
	Stor-Oslo	Innlandet	Sørlandet	Vestlandet	Midt-Norge	Nord-Norge	Norge
2010	24,9	8,5	13,0	15,6	11,2	8,0	81,1
2011	25,8	8,5	12,6	15,5	12,3	7,8	82,5
2012	28,3	8,3	12,7	16,2	11,5	7,6	84,5
2013	28,0	8,4	12,9	16,2	11,8	7,8	85,2
2014	28,2	8,9	13,8	17,2	12,4	8,1	88,6
2015	29,4	8,9	14,2	17,8	12,8	8,3	91,4
2016	30,7	9,0	14,2	17,8	12,9	8,4	92,9
2017	30,8	9,0	14,6	18,1	13,0	8,9	94,5
2018	31,2	9,4	15,1	19,0	13,5	8,8	97,0
2019	31,8	9,9	15,3	19,4	14,0	9,1	99,6

Kilde: Prognosesenteret

Mindre ROT i private næringsbygg

ROT-yrkesbygg i 2019

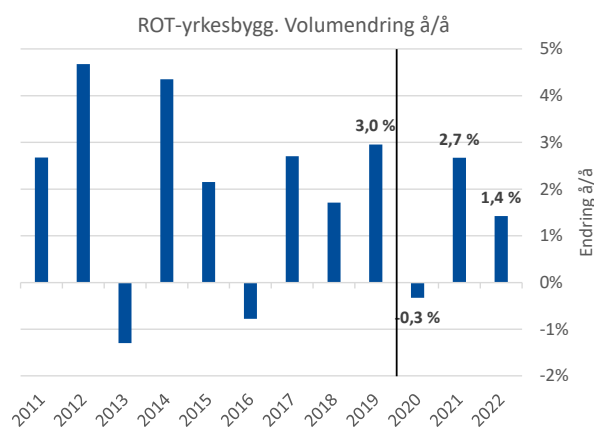
- 90,2 mrd. kroner

- ROT-arbeider. Volumendring å/å:

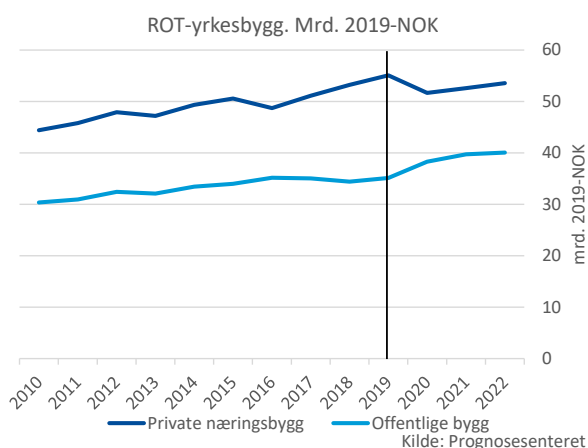
	2019	2020	2021	2022
	↗ 3,0%	↔ -0,3%	↗ 2,7%	↔ 1,4%

Produksjonsverdien av ROT-yrkesbyggerarbeider i 2019 er beregnet til ca. 90 mrd. kr., fordelt på 35 mrd. til offentlig bygg og 55 mrd. til private næringsbygg. Produksjonsverdien i 2019 tilsvarer en vekst på 3 % fra 2018, målt i faste priser. Prognosen for 2020 viser en marginal nedgang, for alle praktiske formål en nullvekst. I 2021 venter vi i underkant av 3 % vekst og etter hvert i 2022 et sted mellom 1 og 2 % vekst, målt i faste priser.

Kilde: Prognosesenteret

SSBs produksjonsindeks for rehabilitering av bygg viser en nedgang i ROT-arbeider utført av entreprenører i alt på 3 % etter tre kvartaler av 2020. Gjennomsnittet for indeksen i første halvår 2020 er 2 % lavere enn første halvår i 2019. Vi venter at utviklingen i ROT-markedene vil bli mer positiv i andre halvår i år.

Utviklingen for byggearbeider på eksisterende private næringsbygg og offentlige bygg er ventet å bli svært ulik. For private næringsbygg viser prognosen 6 % nedgang i år, men vi for offentlige bygg venter rundt 9 % vekst. Nedgangen for private næringsbygg skyldes hovedsakelig konsekvenser av koronapandemien. Også neste år tror vi denne trenden vil fortsette, med rundt 4 % vekst for offentlige bygg og nærmere 2 % vekst for private næringsbygg. I 2022 snur dette derimot, da vi

venter rundt 2 % vekst for private næringsbygg og knapt 1 % for offentlige bygg.

ROT-yrkesbyggmarkedet drives også av økningen i eksisterende bygningsbestand og endringer i aldersfordelingen på denne bygningsbestanden. Begge deler endrer seg langsomt, og bidrar til at ROT-yrkesbyggmarkedet normalt ikke svinger veldig mye fra år til år. Vi har beregnet at den renoveringsmodne delen av eksisterende private næringsbygg øker med 1,8 % årlig, mens tilsvarende for offentlige bygg øker med 0,8 % årlig i prognoseperioden.

Av større prosjekter er det verdt å nevne Kommunegården i Sandvika i Viken fylke, som skal ombygges og det kommer også tilbygg. Byggestart er planlagt i år og prosjektkostnaden (ikke bare byggekostnaden) estimeres til 900 mill. kr. Ellers er det rundt 45.000 kvm undervisningsbygg som skal ombygges på NTNU i Trondheim i 2022 i forbindelse med samling av campus. Det blir trolig tilbygg og ombygging på Vikingtidsmuseet på Bygdøy i Oslo, med planlagt oppstart i 2022 og en estimert prosjektkostnad på 2 mrd. kr. Ikke minst skal omtrent 40.000 kvm av eksisterende bygg i Regjeringskvartalet rehabiliteres med planlagt oppstart i 2021. Rundt 50.000 kvm av eksisterende sykehusbygg i Førde skal bygges om, med planlagt oppstart rundt årsskiftet 2020/21.

ROT-yrkesbygg etter tiltakshaver. Mrd. 2019-NOK

	Private næringsbygg		Offentlige bygg		I alt	
2010	44,4	0,9 %	30,4	-3,0 %	74,8	-0,7 %
2011	45,8	3,2 %	31,0	2,0 %	76,8	2,7 %
2012	47,9	4,6 %	32,4	4,8 %	80,4	4,7 %
2013	47,2	-1,5 %	32,1	-1,0 %	79,3	-1,3 %
2014	49,3	4,5 %	33,4	4,1 %	82,8	4,4 %
2015	50,6	2,5 %	34,0	1,6 %	84,5	2,2 %
2016	48,7	-3,7 %	35,2	3,6 %	83,9	-0,8 %
2017	51,1	4,9 %	35,0	-0,4 %	86,2	2,7 %
2018	53,2	4,2 %	34,4	-1,9 %	87,6	1,7 %
2019	55,1	3,5 %	35,1	2,1 %	90,2	3,0 %
2020	51,7	↓ -6,2 %	38,3	↑ 9,0 %	89,9	→ -0,3 %
2021	52,6	→ 1,8 %	39,7	→ 3,8 %	92,3	→ 2,7 %
2022	53,6	→ 1,9 %	40,1	→ 0,8 %	93,6	→ 1,4 %

Kilde: Prognosesenteret

ROT-yrkesbygg pr. region. Mrd. 2019-NOK

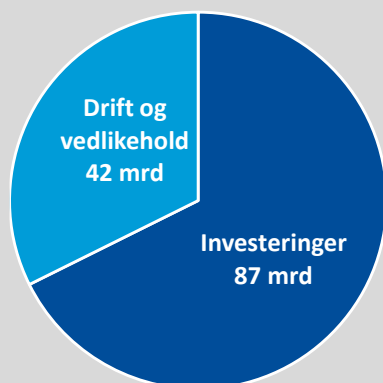
	Stor-Oslo	Innlandet	Sørlandet	Vestlandet	Midt-Norge	Nord-Norge	Norge
2010	27,0	5,2	9,4	15,8	10,2	7,1	74,8
2011	27,6	5,4	9,6	16,2	10,7	7,3	76,8
2012	29,1	5,6	10,1	16,9	11,0	7,6	80,4
2013	28,6	5,6	10,0	16,7	10,9	7,5	79,3
2014	29,8	5,8	10,4	17,5	11,3	7,9	82,8
2015	30,4	5,8	10,7	18,0	11,6	8,0	84,5
2016	30,2	5,8	10,6	17,7	11,5	8,0	83,9
2017	30,7	5,9	11,2	18,6	11,7	8,1	86,2
2018	31,5	6,1	11,1	18,6	12,1	8,2	87,6
2019	32,4	6,2	11,5	19,2	12,4	8,5	90,2

Kilde: Prognosesenteret

Samferdselsanlegg øker kraftig

Anlegg i 2019

- 128,5 mrd. kroner (produksjonsverdi)

- Produksjonsverdi. Volumendring å/å:

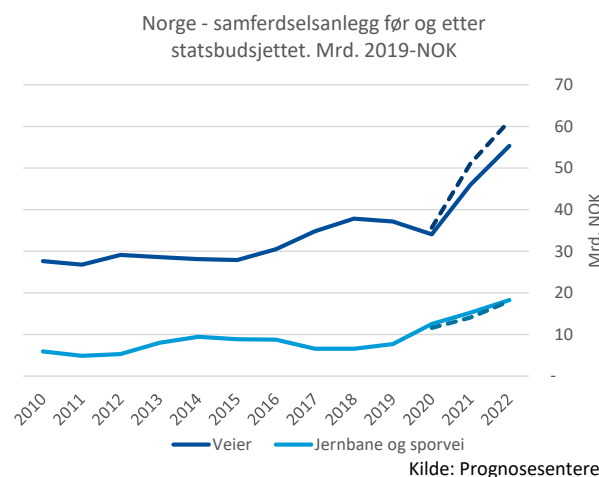
År	2019	2020	2021	2022
Endring	2,8%	5,6%	13,4%	4,8%

Prognosene for anlegg er basert på prosjektopplysninger pr. 26. oktober. Disse prosjektdataene har ikke nødvendigvis tatt tilstrekkelig høyde for alle tiltakene som myndighetene allerede har satt i verk for å redusere spredningen av covid-19. Meldinger fra markedsaktører tyder imidlertid på at disse tiltakene har mindre konsekvenser for anleggsaktiviteten enn for mange andre næringer. Økt smittespredning i det siste kan likevel slå negativt ut dersom de blir fulgt opp av nye smittevernstiltak.

I det siste er det kommet signaler fra samferdselsministeren om at mengden av planlagte statlige samferdselsprosjekter på mellomlang sikt er godt i overkant av det som det kan bli mulig å finansiere tatt i betraktning budsjettmessige utfordringene fra lavere oljeinntekter og økende utgifter knyttet til covid-19, og den såkalte eldrebølgen. Disse signalene ble fulgt opp i statsbudsjettet for 2021. Etter mange år med kraftig vekst ligger det an

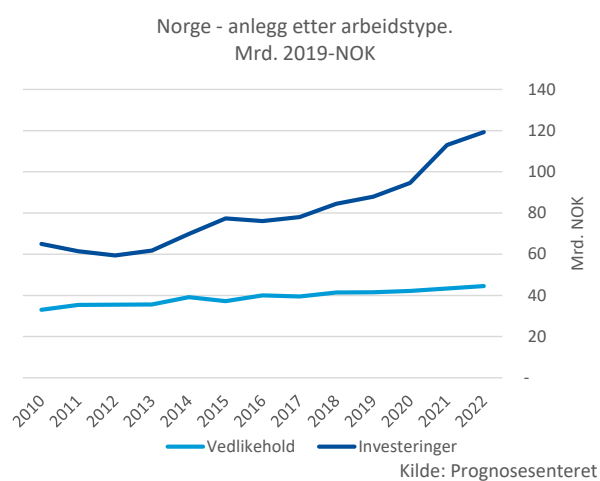
til at statlige bevilgninger til veianlegg går litt ned fra 2020 til 2021. Det endelige budsjettet blir bestemt av Stortinget under budsjettbehandlingen senere i høst.

Budsjettproposisjonen viser ikke bare hvor mye Staten har tenkt å bruke på veiinvesteringer til neste år, men gir også fyldig omtale av mange av de viktigste europa- og riksveiprosjekter som allerede er i produksjon eller som er planlagt satt i gang de nærmeste årene. Inntil Stortinget har sagt sitt, ligger det an til at de samlede veiinvesteringene – og da inkluderer vi også fylkes- og kommuneveier – blir rundt 5 mrd. lavere enn tidligere anslag for 2021. Men – dette skyldes slett ikke reduserte statsbevilgninger. Også ny informasjon om pågående prosjekter, som også inkluderer fylkes- og kommuneveier, bidrar til reduksjonen. Denne nye informasjonen har dessuten ført til at veiinvesteringene i 2020 også ser ut til å bli litt lavere enn tidligere anslått.

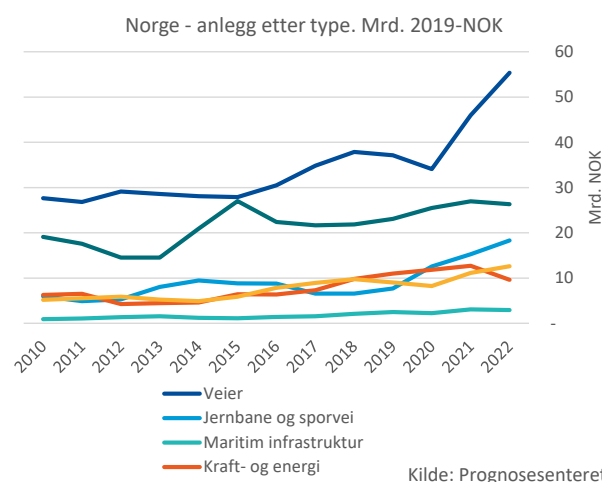

Uansett – det ligger fortsatt an til kraftig vekst i veiinvesteringene fra 2020 til 2021. Selv reviderte anslag viser 35 % økning. Det er jo ikke bare statlige bevilgninger som bidrar til å finansiere nye veier. Lokale bevilgninger, bompenger, lån og OPS-midler kommer også til.

Veksten i det samlede anleggsmarkedet, dvs. produksjonsverdien på nye anlegg under arbeid og vedlikeholdsarbeider på eksisterende anlegg, følger i hovedsak utviklingen i investeringene. Vedlikeholdet vokser normalt med 1-3 % i året. Dermed er det investeringene som i hovedsak definerer svingningene i anleggsaktiviteten. Sett bort fra finansieringsforbeholdene i avsnittet over ventes den samlede anleggsproduksjonen å vokse med 6 % i volum i 2020, 14 % i 2021 og 5 % i 2022. Tilsvarende vekstrater for investeringene er 8 %, 19 % og 6 %. Disse økningene inneholder litt prisvekst, men ikke alt. Med et pristillegg på anslagsvis 2 % pr år, blir omsetningsveksten for anlegg i alt og investeringene 2 % høyere.

I 2020 ser det ut til at om lag 35 % av anleggsinvesteringer vil være veianlegg. Om lag 13 % vil være jernbane- og sporveisanlegg. Basert på prosjektopplysningene ventes disse andelene å øke kraftig de neste par årene. Vi venter også sterk relativ vekst i investeringene i maritim infrastruktur og god vekst i investeringene i kommunalteknikk. Energiinvesteringene ventes å falle fra 2022.

Markedet for vedlikehold av eksisterende anlegg vil vokse mer i tråd med veksten i anleggsmassen. Siden vel 50 % av det årlige anleggsvedlikeholdet på godt 40 mrd. kr er veivedlikehold, vil også skiftende politiske prioriteringer av vedlikeholdet av veiene våre være viktig for utviklingen i det samlede anleggsvedlikeholdet.

Bevilgningene til veivedlikehold av riks- og fylkesveier har hittil blitt administrert av Vegvesenet. Fylkesveivedlikeholdet overtas av fylkene. Stat og fylke inngår nå nye kontrakter for hver sin del av veinettet. Dette vil i starten medføre store ekstrautgifter. Nye kontrakter for drift på riksveinettet som er inngått i 2020 økte 73 prosent i pris ifølge Vegvesenet. Bevilgningene over statsbudsjettet til vedlikehold av hovedveier i 2021 er blitt økt kraftig, men mye vil altså gå med til å kompensere for ekstrakostnadene ved denne omorganiseringen.

Anleggsmarkedet etter segment. Mrd. 2019-NOK

	Investeringer		Drift og vedlikehold		I alt	
2011	61,4	-6 %	35,4	7 %	96,8	-1 %
2012	59,5	-3 %	35,5	0 %	94,9	-2 %
2013	61,8	4 %	35,6	0 %	97,5	3 %
2014	69,9	13 %	39,2	10 %	109,1	12 %
2015	77,1	10 %	37,2	-5 %	114,3	5 %
2016	75,5	-2 %	40,0	8 %	115,5	1 %
2017	77,2	2 %	39,5	-1 %	116,8	1 %
2018	83,7	8 %	41,4	5 %	125,1	7 %
2019	86,9	4 %	41,6	0 %	128,5	3 %
2020	93,6	↑ 8 %	42,1	→ 1 %	135,8	↑ 6 %
2021	111,8	↑ 19 %	42,1	→ 0 %	153,9	↑ 13 %
2022	118,0	↑ 6 %	43,3	→ 3 %	161,3	→ 5 %

Kilde: Prognosesenteret

Anleggsmarkedet etter anleggstype og segment. Mrd. 2019-NOK

	Vei (inkl. bro og tunnel)	Jernbane- og sporveis-anlegg	Kraft- og energianlegg	Kommunal-tekniske anlegg	Maritim infrastruktur	Andre anlegg	Vedlikehold av anlegg	Anleggsarbeider i alt
2011	26,8	4,9	6,5	4,6	1,1	17,6	35,4	96,8
2012	29,1	5,3	4,3	4,8	1,4	14,6	35,5	94,9
2013	28,6	8,0	4,5	4,6	1,6	14,6	35,6	97,5
2014	28,1	9,4	4,7	5,5	1,2	21,0	39,2	109,1
2015	27,8	8,7	6,4	6,1	1,1	27,1	37,2	114,3
2016	30,2	8,3	6,4	6,6	1,4	22,5	40,0	115,5
2017	34,2	6,1	7,3	6,2	1,6	21,8	39,5	116,8
2018	37,3	6,2	9,8	6,3	2,2	21,9	41,4	125,1
2019	36,3	7,2	11,0	6,6	2,5	23,3	41,6	128,5
2020	33,3	11,8	11,9	8,5	2,3	25,6	42,1	135,8
2021	45,0	14,3	12,8	9,1	3,1	27,1	42,1	153,9
2022	54,2	17,2	9,7	6,8	3,0	26,5	43,3	161,3

Kilde: Prognosesenteret

Investeringer i anlegg pr. region. Mrd. 2019-NOK

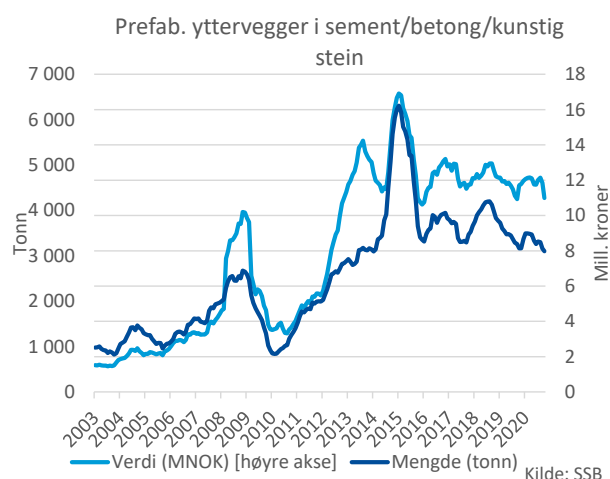
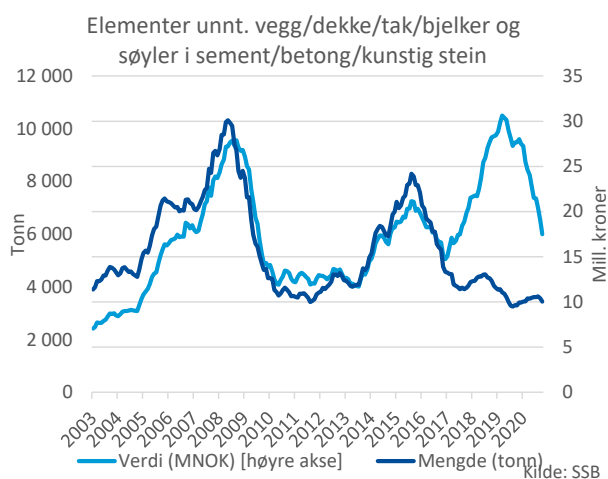
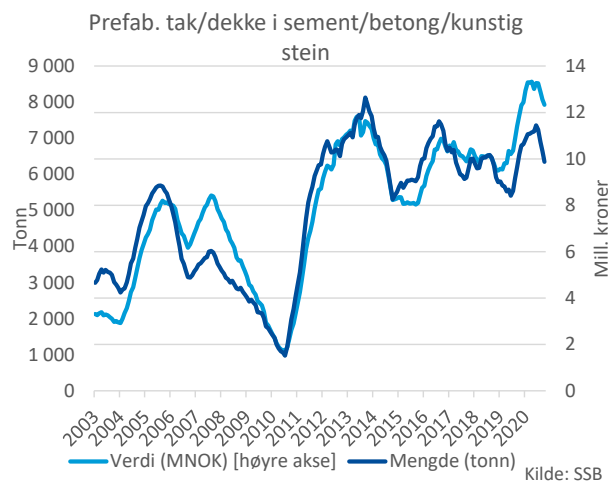
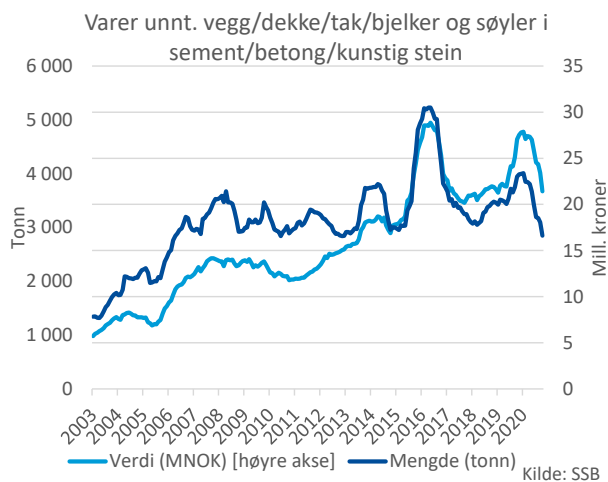
	Stor-Oslo	Innlandet	Sørlandet	Vestlandet	Midt-Norge	Nord-Norge	Norge
2010	20,7	4,2	9,4	14,7	8,7	7,3	65,0
2011	15,5	3,9	10,6	14,4	9,4	7,7	61,4
2012	14,8	4,8	9,7	13,8	10,0	6,3	59,5
2013	16,4	6,7	9,1	13,0	9,5	7,2	61,8
2014	19,2	8,0	9,6	14,1	10,5	8,5	69,9
2015	22,0	7,3	11,1	16,2	10,6	9,9	77,1
2016	22,0	6,8	10,6	15,0	10,5	10,5	75,5
2017	20,7	5,6	12,3	16,1	10,3	12,4	77,2
2018	22,3	7,2	13,3	16,9	11,6	12,4	83,7
2019	23,5	9,0	12,2	19,2	11,8	11,3	86,9

Kilde: Prognosesenteret

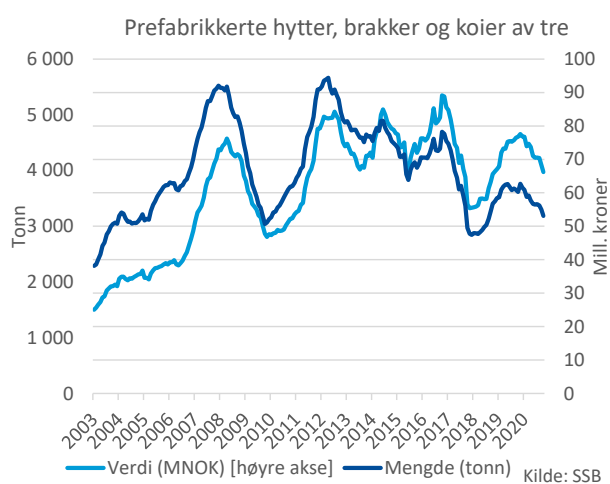
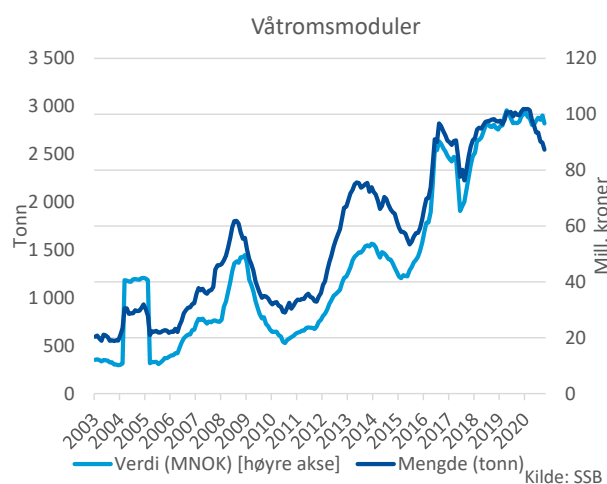
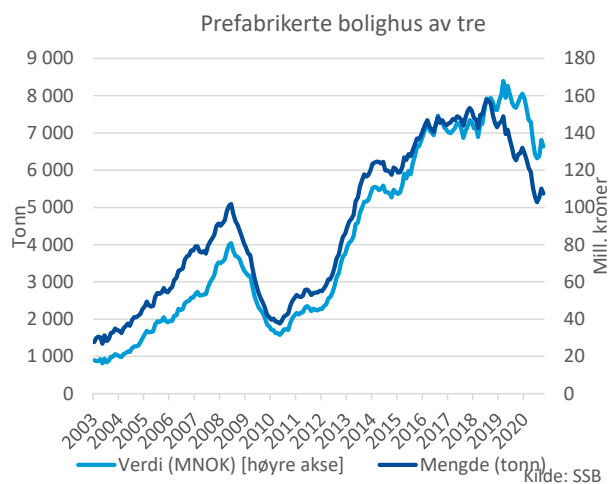
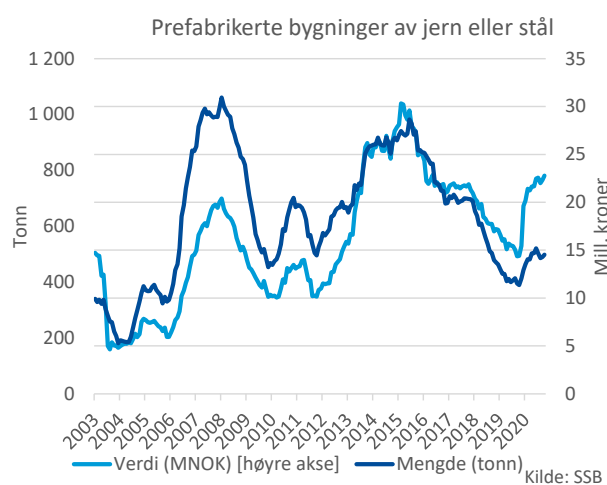
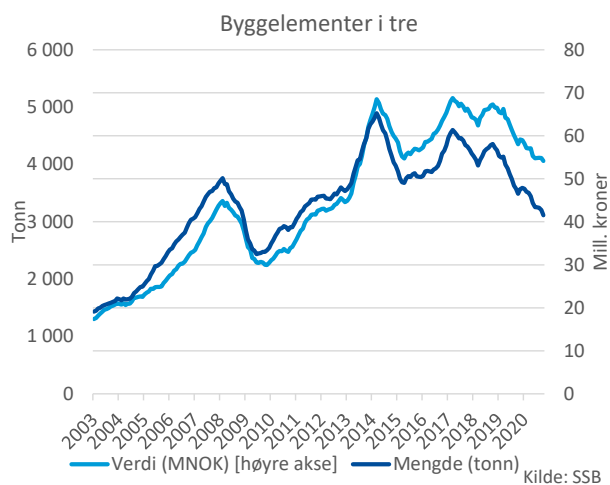
Utenrikshandel med byggevarer

Import av betong/stein/kunstig stein

12-mnd. glidende gjennomsnitt av utviklingen i import av et utvalg byggevarer pr. måned målt i mill. kr./tonn.

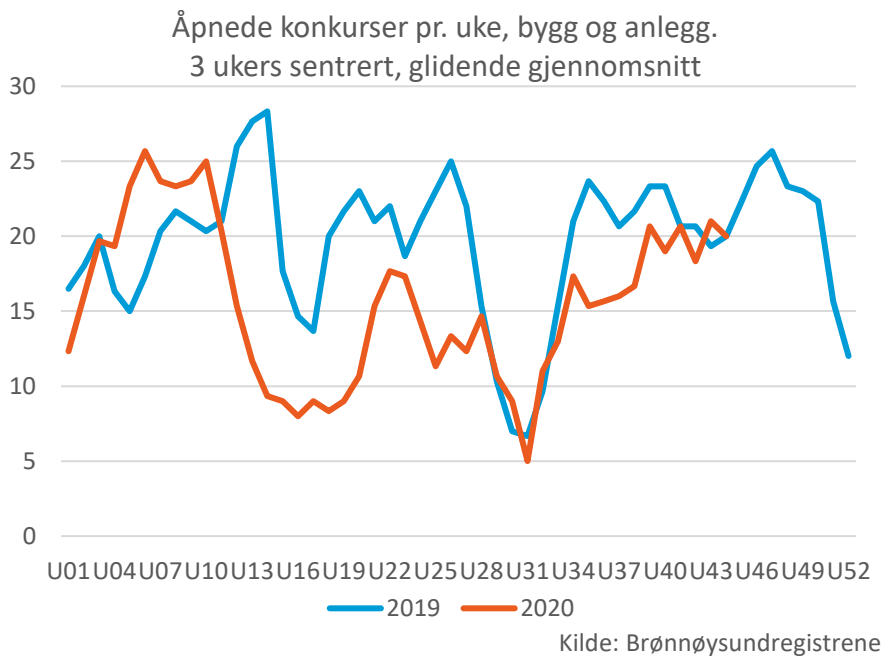

Import av elementer, moduler og prefab. bygninger av tre og metall

Konkurser i bygg og anlegg

Nedgangen i konkurser i 2. kvartal i år skyldes at det offentlige ikke har begjært selskaper konkurs de siste månedene, og at regjeringen har innvilget utsettelse for en rekke innbetalinger, deriblant merverdiavgiften.

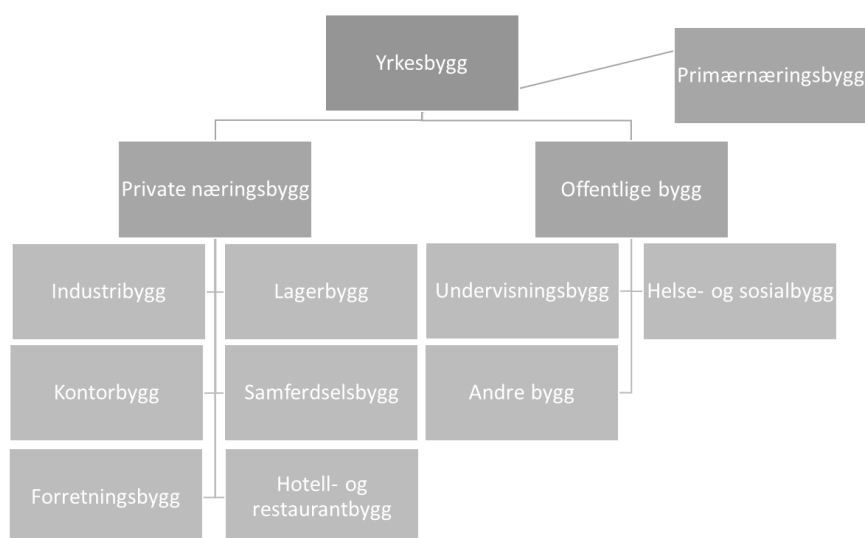

Definisjoner

Boligbygg:

Boliger			Husholdningsbygg	
<i>Eneboliger</i>	<i>Småhus</i>	<i>Leiligheter</i>	<i>Fritidsbygg</i>	<i>Boliggarasjer etc.</i>
- Frittliggende en-familieboliger	- Kjedehus - Rekkehus - Fire- og tomannsboliger	- Blokkleiligheter - Hybler - Bofellesskap	- Hytter - Fritidsbygg	- Boliggarasjer til boliger og fritidsbygg - Anneks, uthus mv.

Yrkesbygg:

Regioninndeling:

- Oslo-regionen:** Oslo, Viken
Innlandet: Innlandet
Sørlandet: Vestfold og Telemark, Agder
Vestlandet: Rogaland, Vestland
Midt-Norge: Møre og Romsdal, Trøndelag
Nord-Norge: Nordland, Troms og Finnmark